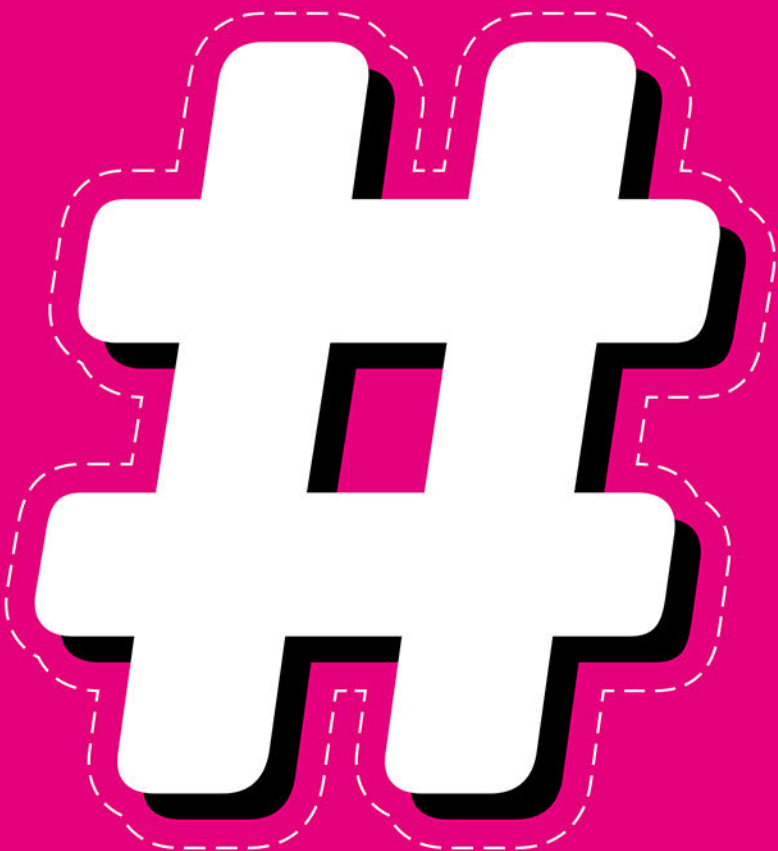

Andrzej Gołąb

Praktyczny poradnik poligraficzny

Procesy

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz Helion S.A. dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Helion S.A. nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Małgorzata Kulik

Zdjęcia w tekście: Bronisław Józefiak, Daria Kłudka, Emilka Stachowiak,

Tomek Mroczkowski, Michał Kuś, z archiwum autora

Projekt okładki: Studio Gravite / Olsztyn

Obarek, Pokoński, Pazdrijowski, Zaprucki

Projekt typograficzny i skład pismami Capitolum2, Karmina Sans, Nassim Latin —

Adrian Partyka

Grafika na okładce została wykorzystana za zgodą Shutterstock.com

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63

e-mail: helion@helion.pl

WWW: <http://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://helion.pl/user/opinie/prpopo>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

ISBN: 978-83-283-7342-6

Copyright © Helion S.A. 2021

Printed in Poland.

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)

- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

SPIS TREŚCI

OD AUTORA 9

PODZIĘKOWANIA 12

WSTĘP 13

I. PREPRESS #SKŁAD #REDAKCJA #DTP 19

WPROWADZENIE 21

ROZDZIAŁ 1. #SKŁAD 23

1.1. Znormalizowany maszynopis 23

1.2. Arkusz wydawniczy 24

1.3. Arkusz drukarski 25

1.4. Tabele przeliczeniowe 25

ROZDZIAŁ 2. #REDAKCJA 33

2.1. Autokorekta i style 33

2.2. Zakres prac nad tekstem 34

2.3. Znaki korektorskie 34

2.4. Korekta komputerowa 38

2.5. Koszty 39

ROZDZIAŁ 3. #DTP 41

3.1. Wstęp 41

3.2. Narzędzia 42

3.3. Tekst 43

3.3.1. Krój pisma 43

3.3.2. Znak 53

3.3.3. Światło 61

3.3.4. Style 67

3.3.5. Błędy składu 71

- 3.4. Kolorystyka 78
 - 3.4.1. Tryby kolorów 78
 - 3.4.2. Profile ICC 83
 - 3.4.3. Kolory specjalne 88
 - 3.4.4. Kolorowe jarmarki 93
- 3.5. Layout 103
 - 3.5.1. Format strony 104
 - 3.5.2. Proporcje strony 109
 - 3.5.3. Łam 111
 - 3.5.4. Spady 115
 - 3.5.5. Rozdzielczość bitmap 118
- 3.6. Pliki produkcyjne 120
 - 3.6.1. Weryfikacja wstępna 120
 - 3.6.2. Zgodność ze zleceniem 121
 - 3.6.3. Struktura pliku wynikowego 125

II. PRESS #WERYFIKACJA #IMPOZYCJA #NAŚWIETLANIE #DRUK 135

WPROWADZENIE 137

ROZDZIAŁ 4. #WERYFIKACJA 139

- 4.1. Sposoby dostarczania plików 139
- 4.2. Drukarnie internetowe 140
- 4.3. Kontroling 141
- 4.4. PitStop Pro 142
 - 4.4.1. Koszt 142
 - 4.4.2. Funkcje 142
 - 4.4.3. Profile 143
 - 4.4.4. Dekalog 144
 - 4.4.5. Protokół z preflightingu 145
 - 4.4.6. Narzędzia edycyjne 145
 - 4.4.7. Enfocus Inspector 146
 - 4.4.8. Zmiany globalne 147

ROZDZIAŁ 5. #IMPOZYCJA 151

- 5.1. Zasady montażu 151
 - 5.1.1. Znaczniki drukarskie 151
 - 5.1.2. Ścieżka technologiczna 156
 - 5.1.3. Montaż pod technologię druku 163

- 5.1.4. Montaż pod technologię intro 165
- 5.1.5. Powierzchnia zadruku 169
- 5.2. Optymalizacja 172
- 5.3. Zatwierdzenie impozycji 173
 - 5.3.1. Room proof 173
 - 5.3.2. Wydruk impozycyjny i makieta 174

ROZDZIAŁ 6. #CTP 175

- 6.1. Proces ripowania 175
 - 6.1.1. Rodzaje RIP-ów 175
 - 6.1.2. Rodzaje rastrów 176
 - 6.1.3. Kształt rastra AM 177
 - 6.1.4. Liniatura rastra AM 177
 - 6.1.5. Kąt rastra AM 179
 - 6.1.6. Rozdzielczość rastrowania AM 180
 - 6.1.7. Rastry specjalne 181
 - 6.1.8. Zalewkowanie 182
 - 6.1.9. Przyrost punktu rastrowego 183
- 6.2. Proces naświetlania CTP 183
 - 6.2.1. Płyta offsetowa 183
 - 6.2.2. Metoda naświetlania CTF 184
 - 6.2.3. Metoda naświetlania CTP 184

ROZDZIAŁ 7. #DRUK OFFSETOWY 187

- 7.1. Opis procesu 187
 - 7.1.1. Technologia druku offsetowego 187
 - 7.1.2. Droga papieru 190
 - 7.1.3. Kontrola jakości druku 192
 - 7.1.4. Standaryzacja procesu druku 196
- 7.2. Zarządzanie procesem 198
 - 7.2.1. Karta gniazda 199
- 7.3. Papier 201
 - 7.3.1. Zwyżki 201
 - 7.3.2. Właściwości papieru 203
 - 7.3.3. Typy papieru 205
 - 7.3.4. Pozostałe surowce 211

ROZDZIAŁ 8. #DRUK CYFROWY 215

- 8.1. Wstęp 215
- 8.2. Techniki druku cyfrowego 216

- 8.2.1. Elektrofotografia 217
- 8.2.2. Offset cyfrowy 217
- 8.3. Zalety druku cyfrowego 217
 - 8.3.1. Technologia uzupełniająca 218
 - 8.3.2. Niższe koszty 218
 - 8.3.3. Mała poligrafia 218
 - 8.3.4. Terminy realizacji 219
 - 8.3.5. Nakład 219
 - 8.3.6. Personalizacja 219
- 8.4. Zarzuty wobec druku cyfrowego 220
- 8.5. Jaka jest prawda? 221

ROZDZIAŁ 9. #LETTERPRESS 225

- 9.1. Ruchome czcionki 226
- 9.2. Polimerowe matryce 229
- 9.3. Dekalog dobrego projektowania pod letterpress 230
 - 9.3.1. Kolory 230
 - 9.3.2. Spady, zalewki 231
 - 9.3.3. Rastry i półtony 231
 - 9.3.4. Linie, kropki, detale 232
 - 9.3.5. Kontry i aple 232
 - 9.3.6. Tłoczenie, czyli drukowanie na sucho 233
 - 9.3.7. Podłoża, papiery 234
 - 9.3.8. Wymiary prac 234
 - 9.3.9. Wykrojniki, uszlachetnienia 235
 - 9.3.10. Produkty, ceny 235

III. POSTPRESS #KROJENIE #FALCOWANIE #PRASOWANIE #KLEJENIE #SZYCIE #SPIRALOWANIE #LAKIEROWANIE #FOLIOWANIE #TŁOCZENIE 237

WPROWADZENIE 239

ROZDZIAŁ 10. #KROJENIE 241

- 10.1. Krojenie do druku 241
 - 10.1.1. Działanie gilotyny 242
- 10.2. Krojenie międzyprocesowe 245
- 10.3. Krojenie na gotowo 248
 - 10.3.1. Przygotowanie pliku pod wykrojnik 251
- 10.4. Kalkulacja procesu krojenia 252

ROZDZIAŁ 11. #FALCOWANIE	255
11.1. Technologia falcowania	255
11.1.1. Falcowanie ręczne i maszynowe	256
11.1.2. Rola włókna papieru	258
11.1.3. Wpływ lakierowania i foliowania	258
11.1.4. Bigowanie	258
11.2. Sposoby falcowania	259
11.2.1. Falcowanie równoległe	260
11.2.2. Falcowanie na pół (zwykłe)	261
11.2.3. Falcowanie w roladkę (obejmujące)	262
11.2.4. Falcowanie w zygzak (harmonijkowe)	264
11.2.5. Falcowanie w ołtarzyk (obwolutowe)	265
11.2.6. Falcowanie prostopadłe i krzyżowe	265
11.3. Kalkulacja procesu falcowania	268
ROZDZIAŁ 12. #PRASOWANIE	271
ROZDZIAŁ 13. #KLEJENIE	273
13.1. Kleje introligatorskie	273
13.1.1. Kleje termotopliwe (hot-melt)	274
13.1.2. Kleje glutynowe	274
13.1.3. Kleje dyspersyjne	274
13.2. Operacje klejenia	275
13.2.1. Przyklejanie	276
13.2.2. Naklejanie	282
13.2.3. Oklejanie	283
13.2.4. Zaklejanie	290
ROZDZIAŁ 14. #SZYCIE	295
14.1. Szycie drutem	296
14.2. Szycie niciami	299
14.3. Krótki kurs szycia książek	300
ROZDZIAŁ 15. #SPIRALOWANIE	309
15.1. Spirala Wire-O	310
15.2. Spirala drucziana	311
15.3. Spirala z PCV	311
15.4. Perforacja	311
15.5. Zawieszki	312
15.6. Podsumowanie	312

ROZDZIAŁ 16. #FOLIOWANIE (LAMINOWANIE) 313

ROZDZIAŁ 17. #LAKIEROWANIE 317

17.1. Lakierowanie UV 317

17.1.1. Maska na lakier 317

17.1.2. Pozostałe wymogi procesu lakierowania UV 319

17.2. Lakierowanie na maszynie 322

ROZDZIAŁ 18. #TŁOCZENIE 325

18.1. Matryce 326

18.2. Metody tłoczenia 327

18.2.1. Tłoczenie wklęsłe (wgłębne) 327

18.2.2. Tłoczenie wypukłe 328

18.2.3. Tłoczenie „na sucho” 328

18.2.4. Tłoczenie z poddrukiem 328

18.2.5. Tłoczenie barwne z farbą 329

18.2.6. Tłoczenie barwne z folią 329

POSŁOWIE 330

WYKAZ ILUSTRACJI I TABEL 332

BIBLIOGRAFIA 340

SKOROWIDZ 341

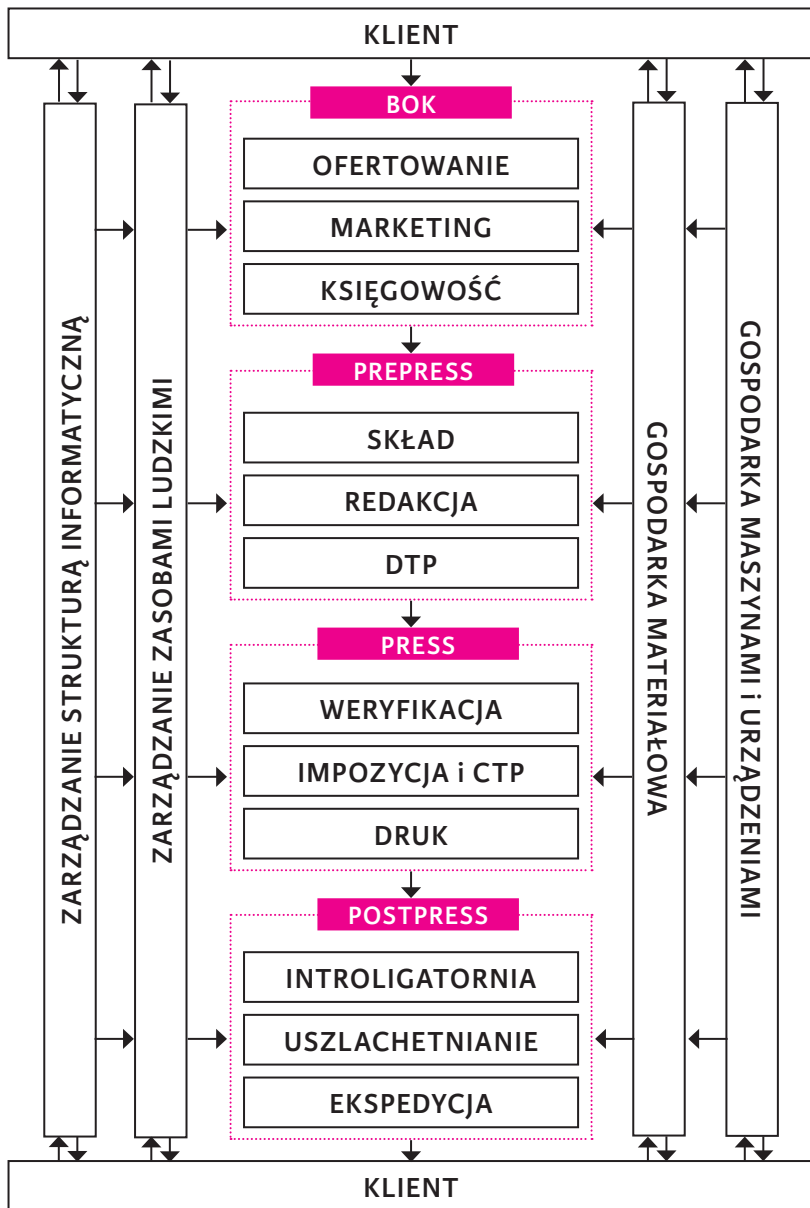
WSTĘP

Główny proces produkcji każdego wyrobu poligraficznego składa się z kilku, a nawet kilkunastu procesów składowych. Mogą one być realizowane zarówno przez jeden, jak i wiele podmiotów. Przystępując do realizacji własnego przedsięwzięcia wydawniczego, musimy sobie na początek odpowiedzieć na pytanie, które z tych procesów wykonamy własnymi siłami, a które zlecimy instytucjom zewnętrznym.

Teoretycznie bowiem, dysponując komputerem, drukarką, igłą, nicią, klejem i nożem, nawet złożony technologicznie produkt poligraficzny możemy wykonać sami. W razie problemów z pomocą przychodzi niezastąpiony w takich sytuacjach YouTube, oferując dziesiątki filmików instruujących, jak w tydzień napisać, wydrukować, oprawić i sprzedać z zyskiem dowolne dzieło literackie. Wiem, co mówię, bo dorastając w czasach, kiedy druk podlegał ścisłej reglamentacji, na każdym etapie procesu wydawania podziemnej bibuły musiałem radzić sobie podobnie jak baba, który z braku sznurówek wiązał buty dżdżownicą,

W dzisiejszej rzeczywistości rzecz jest bardziej skomplikowana, co z lotu ptaka pokazuje zamieszczona na następnej stronie mapa procesów poligraficznych realizowanych w typowym zakładzie poligraficznym. Dobrze mieć ją zawsze przy sobie, bo będziemy się do niej nieustannie odwoływać, postępując krok po kroku wyznaczonymi tam szlakami.

Z rysunku widać, że wszystkie procesy możemy podzielić na trzy zasadnicze obszary: PREPRESS, PRESS i POSTPRESS. Oś podziału wyznacza główny proces produkcyjny, jakim w poligrafii jest druk. Samą realizację produktu poligraficznego poprzedzają procesy handlowe, będące domeną działów obsługi klienta i marketingu. Po wszystkim zaś na plac boju wkraczają działy dystrybucji i księgowości. Całość wspomagają procesy zaopatrzeniowe i logistyczne.

RYSUNEK 1A. Mapa procesów poligraficznych

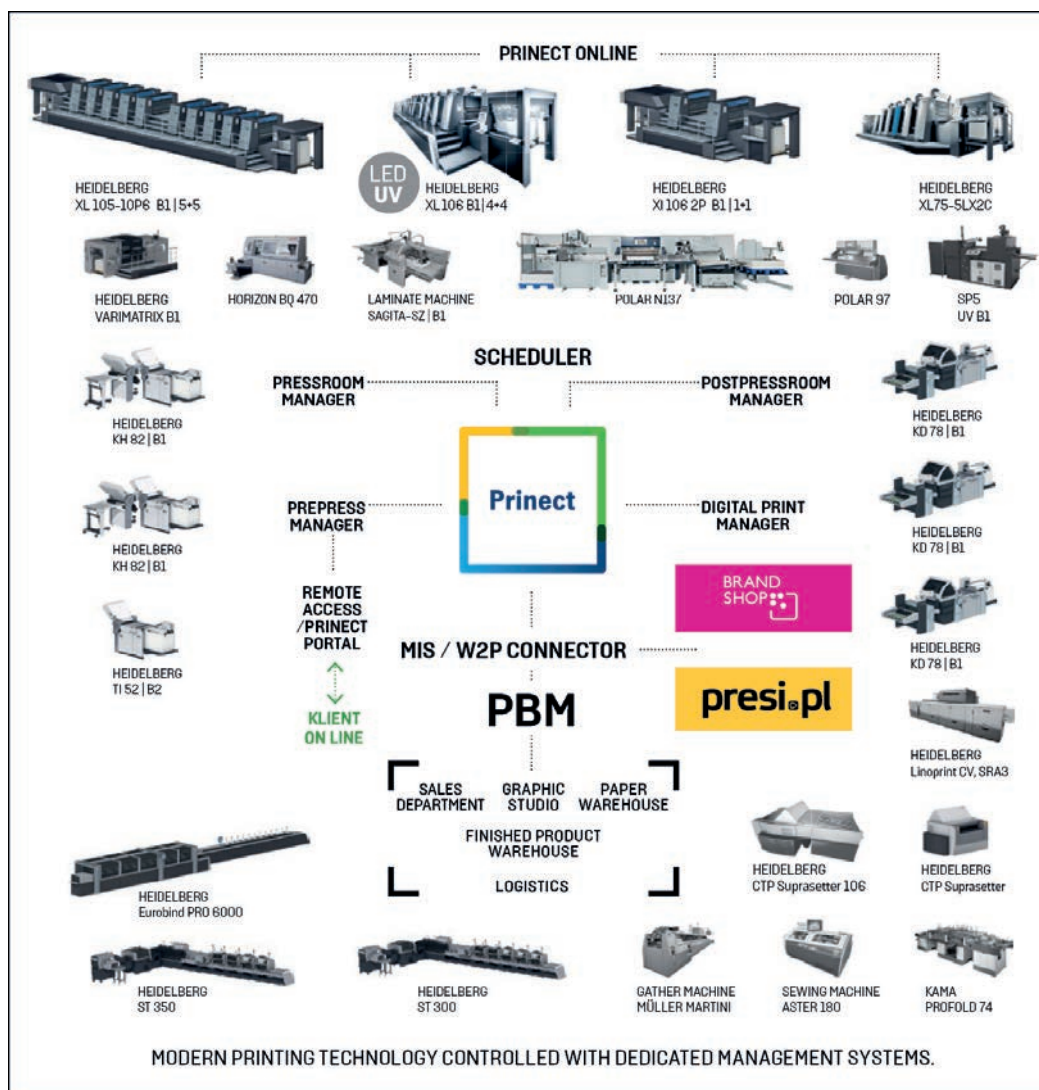
Części praktyków oraz dydaktyków z zakresu poligrafii może budzić zastrzeżenie zaliczenie przede mnie procesów weryfikacji, impozycji i CTP do obszaru pressu, zazwyczaj bowiem są one uważane za procesy prepressowe. Będąc świadomy pewnego przekłamania w stosunku do standardowych klasyfikacji, zdecydowałem się jednak na taki właśnie podział z dwóch co najmniej względów.

Po pierwsze, do prepressu przydzieliłem te czynności, które klient (związany lub nie z poligrafią) jest w stanie wykonać w ramach własnych zasobów intelektualnych i technicznych. Jest to szczególnie istotne w świetle idei *self-publishingu*, którą ten *Poradnik* ma za cel w jakiś sposób wspierać. Stąd według mojej klasyfikacji na wyjściu z obszaru prepressu jest plik produkcyjny a nie — jak tego uczą w szkołach poligraficznych — naświetlona forma drukowa. Nie wyobrażam sobie raczej sytuacji, aby autor kryminału nie tylko napisał, zredagował, opracował graficznie, złał swoje dzieło i wygenerował poprawne pliki wynikowe, ale jeszcze zweryfikował i zmontował je prawidłowo w arkusze, a następnie naświetlił na prywatnej naświetlarce CTP.

Po drugie, znam kilka rozwiązań organizacyjnych, w których granica pomiędzy procesami prepressowymi i pressowymi jest bardzo płynna i trudno jest jednoznacznie stwierdzić, czy naświetlanie CTP jest jeszcze w obszarze prepressu, czy już pressu, skoro pomieszczenie z naświetlarką znajduje się tuż obok hali maszyn i drukarze wypuszczają sobie same płyty w zależności od potrzeby. Podobnie rzecz ma się ze stanowiskiem impozycji. Wiedza technologiczna, jaką powinny posiadać osoby tam pracujące, klasyfikuje je zdecydowanie po stronie produkcji i ścisła współpraca z działami introligatorskimi jest tutaj niezbędna do optymalnego przygotowania montażu.

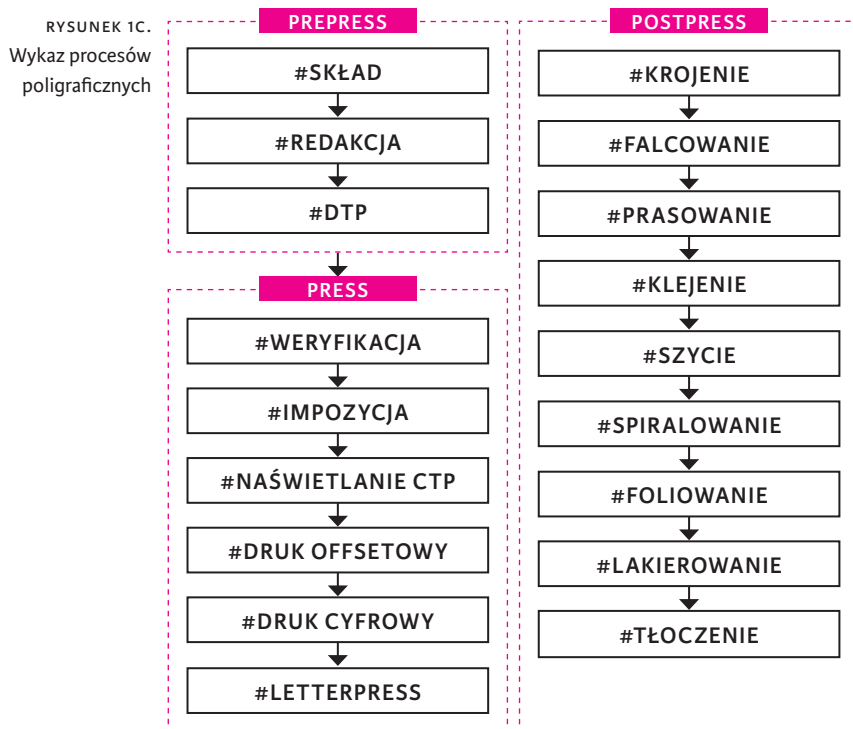
Nazwy, etykiety, klasyfikacje — w praktyce wszystko to ma ograniczone znaczenie i w trakcie lektury niniejszej publikacji nieraz zauważycie, że mam do nich stosunek dość luźny, a ortodoksyjnych wyznawców jedynie słusznych prawd, norm i definicji odsyłam do innych pozycji książkowych z dziedziny poligrafii, których na rynku jest mnóstwo. *Mój Poradnik* może Was tylko zniesmaczyć.

Jestem przekonany, że dla klienta drukarni (do którego kierowana jest ta publikacja) zupełnie bez znaczenia jest to, czy jego praca zostanie naświetlona w prepressie, czy w pressie. Ważne, aby była zrealizowana szybko, tanio i prawidłowo. Stąd też liczące się drukarnie, żeby zaspokoić te często sprzeczne ze sobą oczekiwania klienta, nieustannie doposażają wszystkie swoje procesy w najnowocześniejszy sprzęt i błyskotliwe rozwiązania organizacyjne. Przykładem niech będzie graf udostępniony nam przez supernowoczesną drukarnię CGS z Mrowina koło Poznania.

RYСУNEK 1B. Graf systemu zarządzania drukarnią. Źródło: www.cgs.pl

Ten poradnik nie jest też podręcznikiem do zarządzania przedsiębiorstwem poligraficznym, więc nie wszystkie procesy będą nas tu w równej mierze interesować, a część z nich, ku oburzeniu malkontentów, w ogóle nie zostanie omówiona. Wygląda to tak:

Jak widać z powyższego schematu, w obszarze pressu skupiamy się przede wszystkim na druku offsetowym. Parę akapitów jest poświęconych też drukowi cyfrowemu, bo nie przystoi, aby w poważnej drukarni offsetowej nie było chociaż małego pomieszczenia z cyfrą. Nie pozwolimy przecież, żeby klient regularnie zostawiający u nas sporo kasy za druki katalogów drukował sobie wizytówki u konkurencji. A nuż zbałamucą go wtedy pazerni handlowcy „przeciwnika” i co wtedy? *Poradnik* nie zaspokoi też ciekawości sympatyków sitodruku i fleksodruku ani kilku innych jeszcze technik drukarskich. Natomiast na otarcie łez zaprosimy wszystkich na wycieczkę w przeszłość, do prawdziwej drukarni typograficznej.

Z kolei w obszarze postpressu jest w *Poradniku* omówionych dziewięć podstawowych procesów introligatorskich i uszlachetniających. Pozostałe, mam nadzieję, znajdą swój czas i miejsce w drugim tomie *Poradnika*, który poświęcimy konkretnym produktom poligraficznym.

#1.

Prepress

#Skład
#Redakcja
#DTP

3.3.4.1. ROLA STYLÓW

Przy składaniu druku prostego, takiego jak ulotka czy wizytówka, używanie stylów nie jest konieczne, a czasem, zważywszy na jednostkowy charakter projektu, w ogóle pozbawione sensu. Natomiast projekt typograficzny publikacji książkowej powinien zawierać arkusze stylów dla wszystkich jej części składowych, choć na upartej w procesie łamania książki można każdy fragment tekstu obkładać na piechotę. Jest to jednak działanie wysoce nieekonomiczne i mało profesjonalne. Nie dość, że trudno o zachowanie jednorodności typograficznej w całej publikacji, to wszelkie zmiany wytycznych projektanta dokonywane w trakcie lub po złamaniu publikacji łączą się z ręcznym wprowadzaniem poprawek czasem w kilkuset miejscach. Wykorzystując zaś arkusze stylów, można to zrobić jednym ruchem. Używanie arkuszy stylów przy definiowaniu tytułów i śródtytułów pozwala także na automatyczne tworzenie spisów treści, listy ilustracji i słowników. Stąd też style są podstawą ergonomii i wydajności w procesie łamania publikacji i zapewniają spójność wprowadzonych do systemu danych typograficznych.

W trakcie pracy nad dłuższym tekstem nie ulegajcie pokusie lokalnego formatowania tekstu, nawet kiedy wydaje się Wam, że sytuacja jest zupełnie incydentalna i szkoda czasu na dłubanie w stylach. Jeśli nawet tak jest w pojedynczej publikacji, to pamiętajcie, że arkusze stworzonych przez siebie stylów możecie wykorzystywać wielokrotnie dla różnych publikacji, tworząc w ten sposób swój własny, rozpoznawalny na rynku styl projektowania typograficznego.

Dokładniej o budowie książki, jej częściach i stosowanych tam stylach będziemy mówić w drugim tomie *Poradnika*, opisując poszczególne produkty poligraficzne, a tu skupimy się jedynie na samej funkcjonalności tworzenia stylów.

3.3.4.2. TWORZENIE STYLÓW

Szablony stylów można tworzyć na podstawie istniejących już szablonów, więc nie ma potrzeby każdorazowo zaczynać wszystkiego od nowa. Obowiązuje tu ogólnie znana z definiowania ustawień programów zasada, iż styl tworzony przy otwartym dokumencie będzie dotyczył tylko tego dokumentu, natomiast styl definiowany bez otwierania żadnego dokumentu będzie dostępny z biblioteki stylów po otwarciu nowego dokumentu.

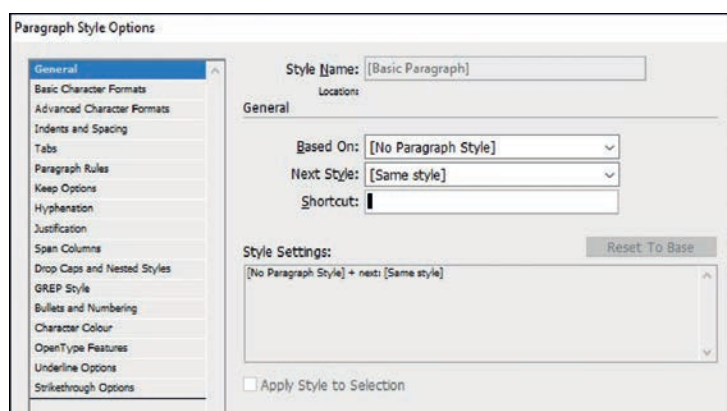
Style możemy tworzyć w dwojaki sposób: „na sucho” i na podstawie wcześniej obłożonego tekstu. W pierwszym przypadku atrybuty typograficzne wprowadzamy najpierw do arkusza stylu, a potem wywołujemy je

z listy stylów, zaznaczając kursorem określony znak (grupę znaków) lub umieszczając kursor w określonym akapicie. Aby zaś stworzyć nowy styl akapitowy na podstawie wprowadzonych w tekście obłożeń, umieszczamy kursor wewnątrz akapitu i aktywujemy opcję *Create new style*. Powstanie nowy styl akapitowy zawierający wszystkie atrybuty typograficzne wskazanego akapitu. Podobnie postępujemy z zaznaczonym znakiem lub grupą znaków, tworząc nowy styl znakowy.

3.3.4.3. STYLE AKAPITOWE

Definicja arkusza stylu akapitowego odbywa się w oknie *Paragraph Style Options*. Możliwe do zdefiniowania parametry podzielone są na kilkanaście grup. Poniżej omawiam znaczenie najważniejszych z nich.

RYSUNEK 21.
Okno Paragraph Style
Options programu
InDesign

Zakładka *General* umożliwia m.in. wprowadzenie następujących atrybutów:

- ▶ nazwa stylu,
- ▶ nazwa stylu bazowego (na podstawie którego powstaje nowy styl),
- ▶ skrót klawiaturowy.

Zakładka *Basic Character Formats* umożliwia m.in. wprowadzenie takich atrybutów:

- ▶ krój pisma,
- ▶ styl kroju pisma,
- ▶ wysokość pisma i interlinii,
- ▶ wartości kerningu i trackingu,

- ▶ typ liter (majuskuły, minuskuły, kapitaliki),
- ▶ typ znaków indeksowych,
- ▶ podkreślenie, przekreślenie, ligatury, dzielenie wyrazów.

Zakładka *Advanced Character Formats* umożliwia m.in. wprowadzenie następujących atrybutów:

- ▶ skalowanie znaków,
- ▶ podniesienie znaków względem linii bazowej,
- ▶ kąt pochylenia znaków (elektroniczna kursywa),
- ▶ język tekstu.

Zakładka *Indents and Spacing* umożliwia m.in. wprowadzenie takich atrybutów:

- ▶ sposób justowania,
- ▶ wielkość wcięć akapitowych,
- ▶ wielkość światła przed akapitem i po nim,
- ▶ „przyklejenie” tekstu do linii bazowych
- ▶ włączenie marginesu optycznego.

Zakładka *Tabs* umożliwia wprowadzenie wartości tabulatorów.

Zakładka *Paragraph Rules* umożliwia wprowadzenie atrybutów, miejsca położenia i wymiarów linii.

Zakładki *Keeps Options* i *Hyphenation* umożliwiają kontrolę wiszących wierszy i znaków: bękartów, szewców.

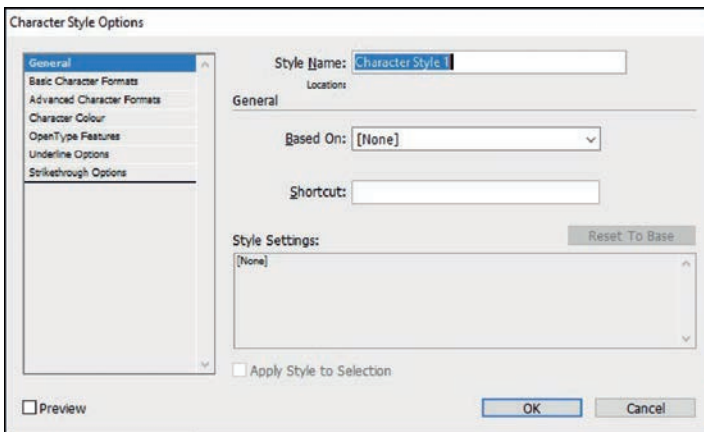
Zakładka *Justification* umożliwia zarządzanie odstępami międzyznakowymi i międzywyrazowymi.

Zakładka *Character Colour* umożliwia wprowadzanie kolorów.

3.3.4.4. STYLE ZNAKOWE

Definicja arkusza stylu znakowego odbywa się w oknie *Charakter Style Options*. Możliwe do zdefiniowania parametry podzielone są na kilka grup. Ponieważ wszystkie te atrybuty pojawiają się także w oknie do definicji stylów akapitowych nie będą tu osobno omawiane.

RYSUNEK 22.
Okno Charakter Style
Options programu
InDesign

3.3.5. BŁĘDY SKŁADU

Rozważania typograficzne kończę omówieniem głównych błędów składu, z jakimi spotkałem się w trakcie „obcowania” z plikami produkcyjnymi przesyłanymi do druku przez klientów drukarni, w której spędziłem prawie połowę życia. Mowa o plikach wynikowych, czyli uznanych przez ich twórców za gotowe do druku. Lista obejmuje jedynie te błędy, które mimo upływu lat i dwukrotnej wymiany pokoleniowej powtarzały się najczęściej.

3.3.5.1. WCIĘCIA AKAPITOWE

Wcięcie akapitowe dla pierwszego akapitu

Akapit to część dłuższego tekstu, spójna merytorycznie i logicznie. Zazwyczaj kończy się go *enterem*, czyli wymuszonym przejściem do następnego wiersza. Aby optycznie wyróżnić kolejny akapit w tekście, stosuje się wcięcie akapitowe, inicjał lub dodatkowy pusty wiersz. Rzadziej używa się w tym celu podcięcia akapitowego, czyli wysunięcia pierwszego wiersza w lewo w stosunku do pozostałych wierszy akapitu.

Kiedy jednak dany akapit jest pierwszym akapitem tekstu lub przed nim umieszczony jest tytuł czy też podtytuł, nie ma potrzeby stosowania wcięcia akapitowego.

Podwójne wyróżnianie akapitu

Skoro zdecydowaliśmy się na określony sposób wyróżnienia kolejnego akapitu w tekście, błędem jest stosowanie dla tego samego akapitu dwóch sposobów jednocześnie, np. używanie wcięcia akapitowego i inicjału albo też wcięcia akapitowego i dodatkowo pustego wiersza.

Tytuł rozdziału

Peratur simus estio doluptatem eatatur senis ut ad et, quam, quiassim quuntiissunt idus incimus, to dolore lacest et, sequiatis aboreinat. Am si ute mod molorest, ommos sinust es iunt alibers pient.

źle

Śródtytuł

Damust evelictibus aped mos alit voluptis sae. Conectiamus s explan lit quidel illes nimin re venis eius et a cullore, volloreius eos maioren istiuntem. Itaquam quo que repe dolorrunti volupta sitatur, consed exeris consequae evelis ditaspic torat omnim quam sercips apienis et quatectota sam, cone dis doluptiam quatur aut quamus et, tem adipsam, ilicium.

źle

Vitae perum restiatem nulpa ea quae natur audaestibus derrum estibus, omnia que lit quaestiatur? Eri tem recum re pro volorumquid maximpo remodias ut et voluptum sequas ea quanto odicabo. Dundunt dus am sitent repratem intur? doluptiis aceat et, optat.musam rerrovid es eos eum quiducidiae qui blautem vitio odignam volor serumet abore non cone vellaborepe derunto.

dobrze

RYSUNEK 23.
Przykład błędnego wcięcia akapitowego

Śródtytuł

Damust evelictibus aped mos alit voluptis sae. Conectiamus as explan dit quidel illes nimin re venis eius et a cullore, volloreius eos maioren istiuntem. Itaquam quo que repe dolorrunti volupta sitatur, consed exeris consequae evelis ditaspic torat omnim quam sercips apienis et quatectota sam, cone dis doluptiam quatur aut quamus et, tem adipsam, ilicium.

Vitae perum restiatem nulpa ea quae natur audaestibus derrum estibus, omnia que lit quaestiatur? Eri tem recum re pro volorumquid maximpo remodias ut et voluptum sequas ea quanto odicabo. Dundunt dus am sitent repratem intur? doluptiis aceat et, optat.musam rerrovid es eos eum quiducidiae qui blautem vitio odignam volor serumet abore non cone vellaborepe derunto.

źle

Eos sapis millita ipsa verrum eos aut lat est litae. Et elitae dolerorepe dellam, nonsequis es dent aut optimum sintiam eniscit omnimagnia sum volupta ssitatie pel et porum aceprem re moluptis as quia nonsed modigent es excepud ignatur, nonseni scimentio quae dellab illabo. Nequo temquia voles aut quia non rehenim re commis aut ut excerspriet rendant ut quissit elluptibea volupta ipis essima dolo volorepero quosant iusdaesti beriorp oreribus

dobrze

RYSUNEK 24.
Przykład błędnego wyróżniania akapitu

Uzyskiwanie wcięcia akapitowego za pomocą spacji

Do wcinania akapitu nie należy używać zwyczajnych spacji, bo program traktuje je z przymrużeniem oka i w trakcie justowania tekstu na format może (w ramach dopuszczalnych wartości granicznych) zmieniać wielkość tak stworzonych wcięć. Na szczęście dobre programy DTP zazwyczaj nie reagują na próbę rozpoczęcia kolejnego akapitu od miękkiej spacji.

Wcięcie akapitowe powinno być „na twardo” zdefiniowane w stylu danego akapitu. Zazwyczaj jest to wartość od jednego do półtora firetu lub równoważność zastosowanej interlinii. Innymi słowy, wcięcie akapitowe powinno mieć wartość stałą dla danej wielkości pisma i nie być mniejsze niż pół firetu.

Wcinanie tytułów, podtytułów, podpisów pod ilustracjami

Często przez nieuwagę, definiując wcięcia akapitowe dla tekstu głównego, pozostawia się je także dla tytułów i śródtytułów. To błąd. Wcięcia akapitowe służą do odróżniania kolejnych akapitów, a tytuły, podtytuły czy też podpisy pod ilustracjami wyróżnia się w inny sposób (krojem, wielkością pisma, pogrubieniem, dodatkową interlinią itp.).

Pozostawienie wcięcia akapitowego dla elementów składanych na osi (np. wyśrodkowanych tytułów) powoduje dodatkowo zaburzenie efektu centrowania.

RYSUNEK 25.
Przykład błędnego
wcinania

Tytuł rozdziału źle

Peratur simus estio doluptatem eatatur senis ut ad et, quam, quias-sim quuntiissunt idus incimus, to dolore lacest et, sequiatis abor-ernat. Am si ute mod molorest, ommos sinust es iunt alibers pient.

Śródtytuł źle

Damust evelictibus aped mos alit voluptis sae. Conectiamus as explandit quidel illes nimin re venis eius et a cullore, volloreius eos maioren istiuntem. Itaquam quo que repe dolorrunti volupta sitatur, consed exeris consequ evelis ditaspic torat omnim quam

Śródtytuł dobrze

Vitas perum restiatem nulpa ea quae natur audaestibus derrum estibus, omnia que lit quaestiatur? Eri tem recum re pro volorumquid maximpo remodias ut et voluptum sequas ea quunto odicabo. Dundunt dus am sitent repratrem intur? doluptiis aceat et, optat.

3.3.5.2. SPACJE

Wstawianie spacji przed znakami interpunkcyjnymi

Z zupełnie niezrozumiałych dla mnie powodów jednym z nagminnie popełnianych błędów jest wstawianie spacji przez znakami interpunkcyjnymi typu kropka, przecinek, średnik, wykrzyknik, pytajnik... itp. Jest to niewybaczalny błąd. Oczywiście po takich znakach spacja bezwzględnie powinna się pojawić. Spacji nie wstawia się także po nawiasie otwierającym i przed nawiasem zamykającym.

W wypadku trzech używanych w naszej typografii kresek sprawa wygląda następująco. Przed *dywizem* (krótką kreską) i po nim spacji nie dajemy (np. w sformułowaniach typu *polsko-czeski*, *biało-czerwony*). Jeśli używamy *półpauzy* (średniej kreski) i *pauzy* (najdłuższej kreski), spację musimy wstawić zarówno przed znakiem, jak i po nim. Choć są wyjątki od tej zasady, np. zakres liczbowy można zapisać tak: 12–15.

W wypadku trzech używanych w naszej typografii kresek sprawa wygląda następująco. Przed *dywizem* (krótką kreską) i po nim spacji nie dajemy (np. w sformułowaniach typu : *polsko - czeski*, *biało-czerwony*). Jeśli używamy *półpauzy* (średniej kreski) i *pauzy* (najdłuższej kreski), spację musimy wstawić zarówno przed znakiem, jak i po nim. Choć są wyjątki od tej zasady, np. zakres liczbowy można zapisać tak: 12–15. *Dywiz* (łącznik) jest znakiem dzielenia wyrazów i łącznikiem w wyrazach złożonych, natomiast *pauza* (kreska dialogowa), podobnie jak *półpauza* (myślnik), używana jest np. w dialogach literackich czy na początku pytań i odpowiedzi w wywiadach.

RYSUNEK 26.
Przykład błędnego
używania spacji

Wstawianie wielokrotnych spacji

Pomiędzy poszczególnymi wyrazami i innymi jednostkami tekstowymi może znajdować się wyłącznie jedna „miękką” spacja. W tekście justowanym na format odległość pomiędzy wyrazami powinna być zbliżona do $\frac{1}{4}$ firetu. Norma zaleca, aby odległość ta nie była mniejsza niż $\frac{1}{5}$ i większa niż $\frac{3}{4}$ firetu. Tak jak wspominałem już o tym w podrozdziale poświęconym składowi, tekst przeznaczony do druku trzeba oczyścić z wszystkich wielokrotnych spacji, gdyż algorytm justujący używa miękkich spacji do rozbijania wierszy na format kolumny.

Wszelkie rozświetlanie tekstu należy wykonywać za pomocą odpowiednich narzędzi typograficznych, w przemyślany sposób stosować tabulatory oraz spacje „twarde”. W programie InDesign mamy ich do dyspozycji kilka: spacje *włosowe*, *ciężkie*, *półfiretowe* bądź *firetowe*. W przeciwieństwie

do spacji miękkich spacje twarde nie zostaną przez algorytm justujący nigdy ruszone.

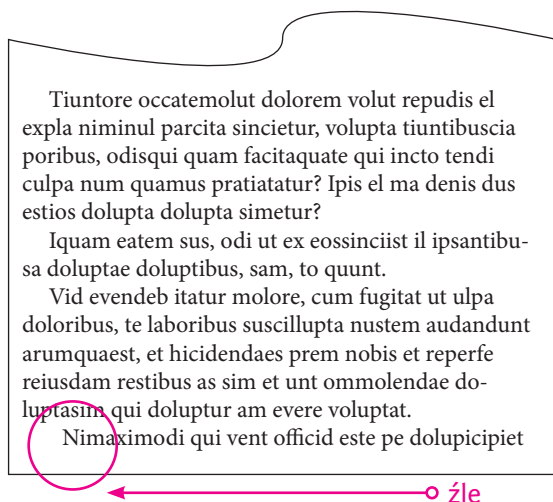
3.3.5.3. WISIELCE

Pozostawienie u dołu kolumny pierwszego wiersza akapitu lub śródtytułu

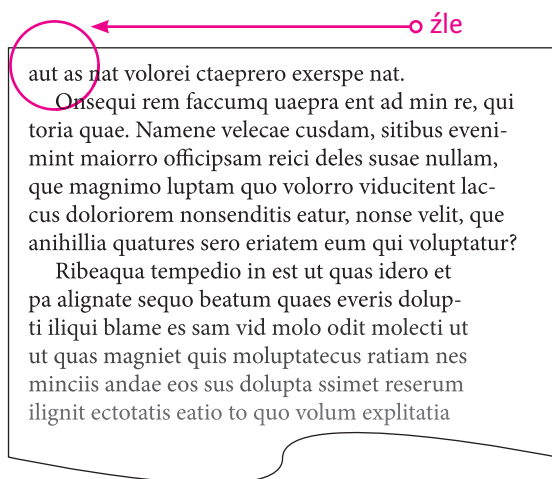
Nie wszyscy typografowie uważają taką sytuację za błąd. Dla mnie jednak, w dobie składu komputerowego, dającego bardzo dużą elastyczność pozostawienie na końcu kolumny *sieroty* lub — jak kto woli — *szewca* (tak w poligraficznej gwarze zwie się ten błąd) to co najmniej niedbałość. Mało tego, sugeruję tak zarządzać procesem łamania, aby — o ile to możliwe — na dole strony znajdowały się co najmniej trzy wiersze akapitu. Dotyczy to zarówno tekstu ciągłego, jak i wszelkiego rodzaju tytułów, podtytułów czy śródtytułów.

Rozpocznianie nowej kolumny od ostatniego wiersza akapitu

Sytuacja w jakimś sensie analogiczna do poprzedniej. Tym razem jednak panuje całkowita zgoda „typoautorytetów”, że nowej strony nie wolno rozpoczynać od *wdowy* czy też *bękartu*, czyli ostatniego wiersza akapitu. Zachęcam, aby starać się także w tej sytuacji zostawiać minimum trzy wiersze, ale zdaję sobie sprawę, że nie zawsze jest to możliwe.

RYСУNEK 27. Przykład „szewca”

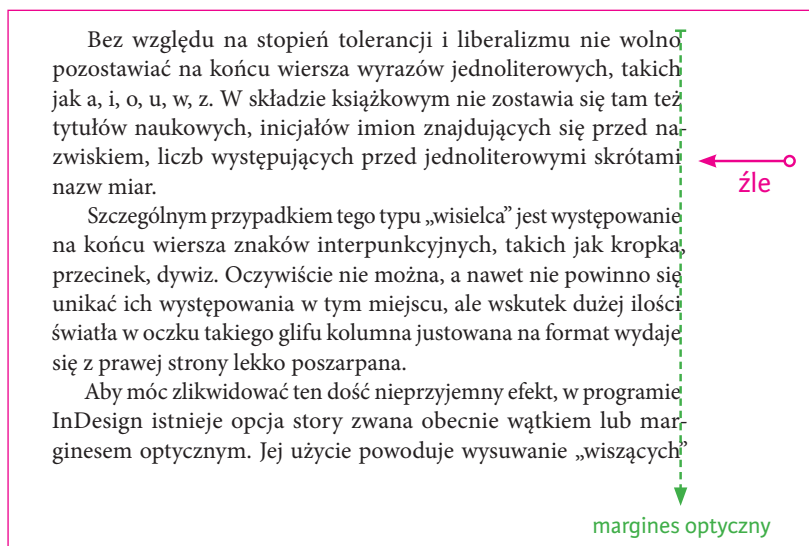
RYСУNEK 28. Przykład „wdowy”

Pozostawianie „wisielców” na końcu wiersza

Bez względu na stopień tolerancji i liberalizmu nie wolno pozostawiać na końcu wiersza wyrazów jednoliterowych, takich jak *a, i, o, u, w, z*. W składzie książkowym nie zostawia się tam też tytułów naukowych, inicjałów imion znajdujących się przed nazwiskiem, liczb występujących przed jednoliterowymi skrótami nazw miar.

Szczególnym przypadkiem tego typu „wisielca” jest występowanie na końcu wiersza znaków interpunkcyjnych, takich jak kropka, przecinek, dywiz. Oczywiście nie można, a nawet nie powinno się unikać ich występowania w tym miejscu, ale wskutek dużej ilości światła w oczku takiego glifu kolumna justowana na format wydaje się z prawej strony lekko poszarpana.

Aby móc zlikwidować ten dość nieprzyjemny efekt, w programie InDesign istnieje opcja *story* zwana obecnie *wątkiem* lub *marginem optycznym*. Jej użycie powoduje wysuwanie „wiszących” znaków interpunkcyjnych na margines, poza obszar składu głównego, co znacznie poprawia wygląd kolumny.

RYSUNEK 29.
Błąd marginesu
optycznego

Pozostawianie „wisielców” na końcu akapitu

Zakłada się, że ostatni wiersz akapitu nie powinien zawierać mniej niż pięć znaków plus znak interpunkcyjny na końcu i powinien być dłuższy niż wcięcie akapitowe. Ta zasada sprawdza się przy wąskich szpaltach (np. w składzie gazetowym), natomiast przy składzie książek zachęcam do

oscylowania tutaj wokół minimum 8–10 znaków. Ideałem by było, gdyby ostatni wiersz akapitu był wypełniony w minimum $\frac{1}{3}$ szerokości łamu.

RYSUNEK 30.
Błąd ostatniego
wiersza akapitu

Bez względu na stopień tolerancji i liberalizmu nie wolno pozostawiać na końcu wiersza wyrazów jednoliterowych, takich jak a, i, o, u, w, z. W składzie książkowym nie zostawia się tam też tytułów naukowych, inicjałów imion znajdujących się przed nazwiskami, liczb występujących przed jednoliterowymi skrótami nazw miar. ← o źle

Oczywiście nie można unikać ich występowania w tym miejscu, ale wskutek dużej ilości światła w oczku takiego glifu kolumna justowana na format wydaje się z prawej strony nierówna, poszarpana. ← o źle

Pozostawianie „wisielców” na końcu rozdziału

Należy dążyć do tego, aby tzw. kolumny *szpicowe*, czyli zamykające dany rozdział, zawierały jak największą ilość wierszy. Dobrym obyczajem jest wypełnienie takich kolumn do minimum $\frac{1}{3}$ ich wysokości. Zupełne minimum to pięć wierszy.

Pozostawianie „wiszącej” paginy

Bardzo powszechnym błędem jest paginowanie wszystkich stron publikacji. Być może wynika to z nieprzemyślanego używania funkcji automatycznej paginacji definiowanej na stronach wzorcowych.

Paginacji nie stosuje się przede wszystkim na stronach wchodzących w skład tzw. *czwórki tytułowej*, czyli strony *przedtytułowej*, *redakcyjnej* i *tytułowej*. Podobnie nie umieszcza się paginy na wszelkich kartach działowych występujących wewnątrz publikacji, a także na stronach wakatu (pustych).

Jeśli stosujemy paginację dolną, nie powinniśmy wstawiać jej na kolumnach kończących rozdziały, o ile ich wysokość jest mniejsza od $\frac{2}{3}$ wysokości pełnej kolumny. Analogicznie, stosując paginację górną, nie wstawiamy jej na kolumnach rozpoczynających nowy rozdział, chyba że zaczyna się on od pierwszego wiersza i nie ma tzw. opuszczenia.

Przy okazji przypominam, że strony bez paginacji wliczamy do ogólnej liczby stron w publikacji, a liczenia nie rozpoczynamy od okładki, ale od pierwszej strony wkładu (środka) publikacji książkowej, która to strona bez względu na to, czy zawiera treść, czy jest pusta, ma numer 1.

BIBLIOGRAFIA

- [1] A. GOŁĄB, *DTP. Od projektu aż po druk. O współpracy grafika z drukarzem*, Helion, Gliwice 2013.
- [2] *Mały Poradnik Wydawcy i Poligrafa*.
- [3] PN-72/P-55036, *Znaki korektorskie i wykonanie korekty drukarskiej*.
- [4] *Angielsko-polski leksykon terminów poligraficznych*, pod redakcją LESZKA MARKOWSKIEGO, COBRPP, Warszawa 2013.
- [5] R. BRINGHURST, *Elementarz stylu w typografii*, d2d, Kraków 2018.
- [6] R. CHWAŁOWSKI, *Typografia typowej książki*, Helion, Gliwice 2002.
- [7] J. FELICI, *Kompletny przewodnik po typografii*, Czysty warsztat, Gdańsk 2009.
- [8] A. FRUTIGER, *Człowiek i jego znaki*, d2d, Kraków 2010.
- [9] J. HOCHULI, *Detal w typografii*, d2d, Kraków 2009.
- [10] M. MITCHELL, S. WIGHTMAN, *Typografia książki. Podręcznik projektanta*, d2d, Kraków 2012.
- [11] A. TOMASZEWSKI, *Architektura książki*, COBRPP, Warszawa 2011.
- [12] J. TSCHICHOLD, *Nowa typografia*, Recto Verso, Warszawa 2011.
- [13] PN-70/P-55010, *Jednostki wielkości typograficznych*.
- [14] PN-78/N-01222, *Kompozycja wydawnicza książki*.
- [15] PN-83/P-55366, *Zasady składania tekstów w języku polskim*.
- [16] J. PANAK, M. CEPPAN, V. DŻONKA i in., *Poligrafia, procesy i technika*, COBRPP, Warszawa 2009.
- [17] J. SCAGLIONE, L. MESEGUER, C. HENESTROSA, *Jak projektować kroje pisma. Od szkicu do ekranu*, d2d, Kraków 2013.
- [18] M. PIOTROWSKI, *Czynniki w procesie przygotowania form drukarskich istotnie wpływające na wygląd końcowy druku offsetowego. Praca Dyplomowa*, WSISiZ, Warszawa 2011.
- [19] S. MAGDZIK, *Introligatorstwo przemysłowe*, wsiP, Warszawa 1992.
- [20] T.J. TEDESCO, D. CLOSSEY, J.-M. HERSHEY i in., *Procesy introligatorskie i wykończeniowe współczesnej poligrafii*, COBRPP, Warszawa 2005.

SKOROWIDZ

A

abzacz, *Patrz:* znak światło własne
Acrobat Professional, 43, 121, 141
 Insert Blank Page, 125
 Inspekcja wstępna, 121
 Pages/Rotate, 126
 Preflight, 124
 Print Production, 124
Adobe Distiller, 131, 141
antykwa, 49
arkusz
 autorski, 24
 drukarski, 25, 26
 optymalizacja, 172
 stylów, 67, *Patrz też:* styl
 wydawniczy, 24, 25, 26
autokorekta, 33

B

bekart, 66, 70, 75
bibliografia, 58
big, *Patrz:* bigowanie, linia
 falcowania
bigowanie, 245, 251, 258
bigówka, 244, 259
bitmapa
 korekta, 147
 rozdzielczość, 118, 120, 130, 144
blik, 96, 97
Bridge, 85
Bringhurst Robert, 44, 52, 67,
 110, 112
broszura, 248, 297

C

charakter pisma, 44
chmura, 139
Chwałowski Robert, 47
CIP, 187, 198, 243
cnotka, 247
Corel, 42, 43
CTF, 184
CTP, 14, 15, 17, 118, 137, 175, 184
 fioletowe, *Patrz:* CTP
 fotopolimerowe
 fotopolimerowe, 185, 186
 raster, *Patrz:* raster
 stopień automatyzacji, 184
 termiczne, 185
 wywoływarka, 184, 185, 186
cycero, 26, 57
cyfra, 54
Cyfrosset, 42

cylinder, 188, 189, 190
czcionka, 45
 ruchoma, 226, 227
czwórka tytułowa, 77

D

densytopometr, 153, 194
dot gain, 183
DPI, 118, 180
druciarka, 296, 297
druk, 13, 14, 82
 banerowy, 223
 cyfrowy, 17, 99, 215
 błędy pasowania, 221
 nakład, 217
 papier, 222
 spójność kolorystyczna, 222
 techniki, 216
 toner, 217, 221, 223
 wydajność, 222
 zalety, 217, 218, 219
 zarzuty, 220, 221
forma na formę, 163, 211
forma na obracanie, 164, 211
forma na przewracanie, 165, 211
letterpress, *Patrz:* letterpress
offsetowy, 17, 167, 188, *Patrz też:*
 maszyna offsetowa
 kontrola jakości, 192, 194, 196,
 197, 198
 standaryzacja, 196
 technika
 elektrofotograficzna, 216, 217
 offsetu cyfrowego, 216
 typograficzny, *Patrz:* letterpress
 uszlachetnianie, 93
drukarnia
 internetowa, 140
 kontroling, 141
 system zarządzania, 14, 16
 wyposażenie, 16
dtp, 14, 17, 41, 42, 43, 215
 narzędzia, 42
dywiz, 74
dziurowanie, *Patrz:* wiercenie

E

edytor tekstu, 23, 24, 42
 tryb śledzenia zmian, 38, 39
efekt
 pasmowania, 181
 świecenia, 96, 182
ekspedycja, 14

elektrofotografia, *Patrz:* druk
 technika elektrofotograficzna
em, 57
Enfocus Inspector, 146, 147
Enfocus PitStop, 121, 141, 142, 143,
 144

F

falcerka, 253, 256, 259
falcowanie, 17, 245, 255, 260
 harmonijkowe, *Patrz:*
 falcowanie równoległe w
 zygzak
 kalkulacja, 268, 269
 krzyżowe, 167, 260, 265, 266
 maszynowe, 256, 257
 obwolutowe, *Patrz:* falcowanie
 równoległe w ołtarzyk
 prostokątne, 260, 265, 266
 ręczne, 256, 257
 równoległe, 260
 na pół, 260
 w ołtarzyk, 260, 265
 w roladkę, 260, 262
 w zygzak, 260, 264
 schemat, 259
 zwykle, *Patrz:* falcowanie
 równoległe na pół
farba offsetowa, 211
faret, 57, 65
fleksodruk, 17
folia, 313, 314
foliowanie, 17, 235, 258, 284, 313,
 Patrz też: laminowanie
font, 45
forma drukowa, 183, 184, 188,
 189, 211
 bezprocesowa, 185
 fotopolimerowa, 229
 naświetlanie, 175, 184
 negatywowa, 184
 pozytywowa, 184
 procesowa, 185
 światłoczuła, 184, 185
 termoczuła, 184, 185
format
 brutto, 122, 123
 netto, 109, 116, 117, 122, 123, 130
 papieru, 104, 105, 106, 107, 108
 brutto, 108, 117
 ISO, 108
 pliku
 JPG, 131, 174

- PDF, 131, 142, 174
 postscriptowy, 131
 TIFF, 131, 174
 wydawniczy, 109
 zadruku, 169, 170
- G**
 gamut
 przestrzeni
 Adobe RGB, 84
 Apple RGB, 84
 CMYK, 83
 RGB, 80, 86
 sRGB, 80, 84
 światła widzialnego, 80
 gilotyna, 242
 glif, 56
 gniazdo produkcyjne, 198, 199
 grafika
 rastrowa, *Patrz:* bitmapa
 wektorowa, 146
- H**
 Hochuli Jost, 50
 hotstamping, 284, 327, 329
- I**
 Illustrator, 42, 43, 85
 Podgląd rozbarwień, 95
 impozycja, 14, 15, 17, 137, 149, 151
 optymalizacja, 173
 wydruk, 174
 zatwierdzenie, 173
 indeks, 43
 InDesign, 42, 43, 62, 85
 overprint, 95, 97
 Podgląd rozbarwień, 95
 inicjał, 71
 interlinia, 57, 58, 59
 ujemna, 60
 zapis adiustacyjny, 59
 intrologatornia, 14, 17, 239, 271
 cięcie, 241
 krojenie, 241
 do druku, 241
 kalkulacja, 252
 międzyprocesowe, 245
 na gotowo, 248, 249
 okrawanie, 242, 245
 przekrawanie, 241, 245
 italik, 49
- J**
 Jarociński Michał, 46
 justunek, 227
- K**
 kalendarz, 276, 205, 208, 223, 289,
 309, 312
 kałamarz, 189
 kancik, 248, 286
 kapitałka, 282
 charakter, 44, 45
 karton, 206, 207, 208
 kaszerowanie, 208, 285, 289
 kaszta, 227
- kerneling, 43, 62, 64, 67
 metryczny, 64
 optyczny, 64
 kieszonka, 279
 klej
 dyspersyjny, 273
 glutynowy, 273, 274, 287
 hot-melt, *Patrz:* klej
 termotopliwy
 kostny, *Patrz:* klej glutynowy
 PUR, 273
 termotopliwy, 273, 274
 wodny, *Patrz:* klej dyspersyjny
 klejenie, 17, 273, 275, *Patrz*
 też: naklejanie, oklejanie,
 przyklejanie, zaklejanie
 wachlarzowe, 292
 kolor, 78, 79, 80, 81, 82
 biały overprint, 97
 czerń
 głęboka, 93, 94, 130, 144
 overprint, 96
 zwykła, 93, 94
 konwersja przestrzeni
 kolorystycznych, 86, 124, 148
 zbiorcza, 87
 nafarbiecie sumaryczne, 94, 95
 próba kolorystyczna, 100
 rejestrowy, 129, 154
 specjalny, 88, 90, 91, 92, 93, 99,
 100, 144
 konwersja do CMYK-a, 148
 overprint, 96, 144
 spotowy, *Patrz:* kolor specjalny
 system
 CMY(K), 79
 CMYK, 82, 84
 HKS, 89
 LAB, 86
 Pantone Matching System,
 88, 89, 144, 230
 RGB, 79, 80, 84, 144
 weryfikacja, 98, 100, 101, 102, 124
 kolumna
 szarość, 59
 szpicowa, 77
 kontrbig, 253
 kontroling, 141
 korekta, 21, 33, 40
 drukarska, 34
 językowa, 34
 komputerowa, 38
 koszty, 39, 40
 stylistyczna, 33, 34
 Kosmynka Borys, 46
 kostka intrologatorska, 256, 275,
 301, 305, 306
 krajarka jednołożowa, *Patrz:*
 gilotyna
 krojenie, *Patrz:* intrologatornia
 krojenie
 krój pisma, 43, 44, 45, 46, 52
 bezszeryfowy, 51, 63
 dwuelementowy, 51, 52
 grubość, 47, 49
 jednoelementowy, 51, 52
- odmiana, 45, 47, 48, 49, 50
 pochylenie, 49
 prawa autorskie, 47
 rodzina, 47
 szerokość, 49
 szeryfowy, 51
 zamiana na krzywe, 130
 księgowość, 14
 kursywa elektroniczna, 49, 50
- L**
 lakier
 dyspersyjny, 191, 200, 212, 322,
 323
 offsetowy, 200, 322, 323
 rozpuszczalnikowy, 191
 lakierowanie, 17, 191, 200, 258, 317
 na maszynie, 322
 UV, 253, 258, 317, 318, 319, 320
 wybiórcze, 284, 314
 maska, 317, 318, 319, 320
 laminowanie, 313, 315, *Patrz* też:
 foliowanie
 layout, 103, 104
 leading, 43
 lega, *Patrz:* składka
 letterpress, 17, 79, 225, 325, 329
 apla, 232
 biel kryjąca, 230
 format, 234
 kolor, 230
 matryca fotopolimerowa, 229
 papier, 234
 raster, 231
 spad, 231
 tłoczenie, 233
 liczba poziomów szarości, 181
 ligatura, 54, 55
 linia
 cięcia, 108, 114, 117, 129, 151, 155
 do opraw zeszytowych, 259
 falcowania, 129, 151, 155
 perforacji, 129
 zbierająca, 259
 litera tekstowa, 53, 54
 LPI, 118
 lustro, 283, 289
- Ł**
 łamanie, 41
- M**
 Machalski Mateusz, 46
 majuskuła, 53
 makieta, 174
 margines optyczny, 76, 77
 marka, 156
 marketing, 13, 14
 maszyna offsetowa, 187, 188, 189,
 190
 agregat, 190
 arkuszowa, 187, 202
 czas druku, 199, 200
 czas lakierowania, 199, 200
 czas na przyrząd, 199, 200

czas na start, 199
parametry technologiczne, 199
parametry wydajnościowe, 199
przrząd, 91, 92, 192, 199
wydajność, 200
zwojowa, 187, 202
maszynopis znormalizowany, 23
matryca, *Patrz:* forma drukowa
media box, 122, 123, 126
minuskuła, 53
montaż, 163, 165
 F/F, 163
 F/O, 164
 F/P, 165
 pod technologię intro, 165
 w składki, 167
 w układzie kartkowym, 166
mora, 180, 181

N
nadkrwanie, 210, 246, 247, 259
nadruk, 96
nafarbienie
 summaryczne, 94, 130, 144
 wstępne, 198
naklejanie, 276, 282, 289

O
obciąż gumowy, 188, 189
odsadka, 286, *Patrz też:* znak
 światło własne
odstęp
 międzywyrazowy, 61, 62, 64,
 66, 67
 międzyznakowy, 61, 62, 64,
 66, 67
ofertowanie, 14
offset, *Patrz:* druk offsetowy,
 maszyna offsetowa
 cyfrowy, *Patrz:* druk technika
 offsetu cyfrowego
oklejanie, 245, 276, 280, 283, 287,
289
materiał
 pokryciowy, 283
 uszywniający, 284, 286
 technologia, 285, 287
oklejarka, 281
oklejka, 283, 284, 285, 286
okładka
 numeracja stron, 127
 projekt, 41
 sześciostronicowa, 310
 twarda, 285, 287, 288
 ze skrzydełkami, 129, 223, 248
okrawanie, 242, 245
opis technologii, 156
oprawa
 broszurowa, 297
 miękka, 248, 280, 281
 spiralowana, 310
 szyto-klejona, 292
 twarda, 248, 282, 283, 284, 285
 zeszytowa, 166, 297
overprint, 96, 144

P
PageMaker, 42
pagina, 77, 113
 żywa, 43, 113
papier
 ekologiczny, 206
 droga w maszynie offsetowej,
 190, 191
 Gprint, 257
 gramatura, 203
 grubość, 203, 266
 kierunek włókna, 104, 203, 204,
 205, 258,
 klasyfikacja, 203, 204, 205
 koszt, 201
 kredowy, 206, 207
 lakierowanie, *Patrz:*
 lakierowanie
 niepowlekany, 82, 85
 norma ubytków,
 Patrz: zwyzki
 offsetowy, 206
 ozdobny, 209
 powlekany, 82, 85
 przezroczystość, 203, 205
 ręcznie czerpany, 226, 227
 samokopiujący, 210
 samoprzylepny, 210, 247
 specjalny, 211
 spulchnienie, 203, 204
 właściwości, 203
 wolumen, 204
pasek
 kalibracyjny, *Patrz:* pasek
 kontrolny
 kontrolny, 108, 126, 130, 151
 barwny, 153
 Multiloft, 290
pasery, 108, 126, 130, 151, 154
pauza, 74
perforowanie, 246, 247, 251, 257
peroffset, 248
Photoshop, 42, 43
 Color Settings, 83, 85, 86
 Convert to profile, 86
pica, 57
pismo
 charakter, 44
 czterolinijność, 56
 krój, *Patrz:* krój pisma
 linia, 56
 górna, 56
 pisma, 56
 podstawowa, 56, 57
 średnia, 56, 57
 wydłużenia dolnego, 56,
 57, 58
 wydłużenia górnego, 56,
 57, 58
 wysokości x, 56
 stopień, 57, 58, 59
 wysokość x, 60
plątnik, 307
plik
 CIP3 PPF, 187
 CIP4 PPF, 187

format, *Patrz:* format pliku
podglądowy, 134, 246
produkcyjny
 dostarczanie do drukarni, 139
 liczba stron, 125
 otwarty, 132
 poprawki, 142
 Press Quality, 133
 standard PDF/X, 132
 weryfikacja wstępna, 120, 125,
 130, 131, 139, 140, 141, 142
ploter tnący, 249
płyta offsetowa, *Patrz:* forma
 drukowa
podpis ilustracji, 73
pole na łapki, 108
pole znaku, 55, 57
Poltyp2, 42
postpress, 13, 14, 17, 196, 239, 271
PostScript, 176
półpauza, 74
prasowanie, 17, 271, 272
preflighting, 141, 143
 protokół, 145
prepress, 13, 14, 15, 17, 21, 82, 196
press, 13, 14, 15, 17, 137, 196
profil ICC, 83, 84, 85, 86, 98, 101,
124, 130, 183
 w PitStop Pro, 143
projekt, 41, 42
 okładki, *Patrz:* okładka projekt
proof kolorystyczny, 100, 101
protokół FTP, 139
prototyp, 174
przełać, 266
przegniatanie, *Patrz:* bigowanie
przekrawanie, 241, 245
przelot, 190
przewieszka, 56
przyklejanie, 276
przyklejka, 279
przypis, 43, 58
publikacja
 elementy, 122
 jednotonalna, 176
 jednoskładkowa, 297, 299
 wieloskładkowa, 155, 266, 279,
 291, 292, 298, 299, 305, 306, 307
 wielotonalna, 176
pudełko, 276
punkt
 Didota, 26, 57
 postscriptowy, 57, 58
 rastrowy, 175, 176, 180
 kształt, 177
 przyrost, 183
 wielkość, 177, 181
 typograficzny, 26

Q
Quark, 42

R

raster, 231
amplitudowy, 118, 176, 177, 183
autotypijny, *Patrz:* raster
amplitudowy
DMS, 177
drukarski, 175
hybrydowy, 118, 177, 181, 182
kąta, 177, 179
kształt, 177
liniatura, 118, 119, 120, 177, 178, 180, 231
rozdzielczość, 118, 119, 177, 180
Staccato, 177, 182
stochastyczny, 118, 177, 181
tradycyjny, *Patrz:* raster
amplitudowy
rasteryzacja, *Patrz:* ripowanie
redakcja, 14, 17, 21, 40
językowa, 21, 33, 34
koszty, 40
merytoryczna, 34
register, 154, 205
ripowanie, 174, 175, 176
room proof, 174
rozeta, 179
rozkładówka, *Patrz:* rozwarcie
roztwór nawilżający, 196
rozwarcie, 126, 127

S

sierota, 75
sitodruk, 17, 209
skład, 14, 17, 21, 23
analiza akapitowa, 64
błędy, 71, 72, 73, 74, 75, 76
dzielenie wyrazów na sylaby, 63
szerokość, 111, 112
wcięcie akapitowe, 71, 72, 73
składka, 113, 167, 168, 266, 279, 291, 292, 301, 305, 306, 307
perforowanie, 257
znacznik grzbietowy, 155
skrypt, 23
słownik, 68
spacja, 74, 74
spad, 108, 115, 117, 122, 144, 149, 151, 231
spektrofotometr, 101, 222
spiralą, 309, 310, 311
spiralowanie, 17, 309, 310, 311
spis treści, 43, 68
strona
format, *Patrz:* format
kolumna, 111
margines, 112, 113, 114
orientacja, 126
proporcje, 109, 110
złoty podział, 110, 111, 114
przedtytułowa, 77
redakcyjna, 77
skalowanie, 148
tytułowa, 77
wakatowa, 77, 125, 149

styl, 67, 68
akapitowy, 69
szablon, 67
styl
tworzenie, 68
znakowy, 70
suchy tłok, 328
SuperTrap, 182
symulator światła białego, 103
system
Didota, 26, 57
Pica, 57
szeryf, 51, *Patrz też:* krój pisma
szeryfowy
szewc, 43, 66, 70, 75
sznyty, *Patrz:* linia cięcia
szranc, 250
szycie, 17, 295, 299, 300
boczne, 296, 297, 299
drutem, 296, 297, 298
nićmi, 296, 299
zeszytowe, 296, 297, 298
szywadło, 300, 301

Ś

ścieżka technologiczna, 156
śródytuł, 58, 73
światło, 61, 62, 84
między wyrazami, 43

T

tekst
czytelność, 62
justowanie, 61, 62, 64
w blok, 62, 63
w chorągiewkę, 62, 63, 67
zamiana na krzywe, 130, 146, 149
tektura, 206, 208
falista, 208, 209, 284, 289
introligatorska, 208, 284
termotransfer offsetowy, 217
tiff-B, 174
tłoczenie, 17, 284, 325
barwne z farbą, 329
matryca, 326
na sucho, 327, 328
patryca, 326, 328
wklęsłe, 327
wypukłe, 327, 328
z folią, 327, 329
z poddrukiem, 327, 328
Tomaszewski Andrzej, 45, 46, 55, 103
torba, 276
tracking, 64, 65
trapping, 182
trim box, 122, 123, 126
trójnóż, 248, 297
Tschichold Jan, 45
Twardoch Adam, 46
typograf, 41, 43, 44, 45
typografia, *Patrz:* letterpress
kongenialna, 104, 109
Typoteka, 46
tytuł, 58, 73

U

Ultimate Trapeze, 183
uszlachetnianie, 14, 313
utrąsarka, 245

W

wcięcie akapitowe, 71
wdowa, 43, 66, 75
wersaliki, 53, 60
weryfikacja, 14, 15, 17
koloru, *Patrz:* kolor weryfikacja
pliku produkcyjnego, *Patrz:*
plik produkcyjny weryfikacja
wstępna
Wieluńska Ania, 46
wiercenie, 245
wierarka wielowrzecionowa, 245
wisielec, 76
wklejka, 279
współczynnik oddawania barw
CRI, 198
wyklejka, 280, 288
wykrawanie, 249
wykrawarka, 250
wykrojnik, 249, 250, 251, 259
przygotowanie pliku, 251

Z

zacios, *Patrz:* szeryf, krój pisma
szeryfowy
zaklejanie, 276, 290
zalewki, 97, 100, 182, 231
zasada trójchromatyczności, 79
zawieszka, 312
zbieraczka, 297
zbieganie, 245
zeczernia, 227
zespół
drukowy, 189
farbowy, 188, 189, 196
nawilżający, 188, 189, 196
zlecenie produkcyjne, 40, 121, 141, 156
złamywanie, *Patrz:* falcowanie
złamywarka, 253
znacznik
drukarski, 108, 128, 129, 151
grzbietowy, 151, 155
znak, 53, 54
korektorski, 34, 35, 36, 37, 38
pole, *Patrz:* pole znaku
specjalny, 55
szerokość, 64, 66
światło własne, 56
wysokość, 57, *Patrz też:* pismo
stopień
zszywka, 298
zwyżka, 201, 202

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Poznaj procesy poligraficzne w praktyce!

W książce:

- Profesjonalne przygotowanie publikacji do druku
- Drukowanie przy użyciu różnych technologii
- Czynności introligatorskie, oprawa i uszlachetnianie publikacji

Autorem, wydawcą i dystrybutorem rozmaitych publikacji dziś może być właściwie każdy. Stało się to możliwe dzięki niezwykle łatwemu dostępowi do odpowiednich narzędzi, takich jak wydajne komputery i specjalistyczne oprogramowanie, jak również do mniej lub bardziej profesjonalnych usług poligraficznych. Jednak to nie gwarantuje jeszcze sukcesu. Bez właściwego przygotowania, wiedzy, talentu i opanowania warsztatu efekty tego rodzaju działalności mogą okazać się niewystarczające, co najprawdopodobniej przełoży się na niewielką sprzedaż i finansowe niepowodzenie całego przedsięwzięcia.

Ta książka sprawi, że będziesz się swobodnie poruszać w świecie poligrafii i edycji oraz unikniesz niweczących wysiłków błędów. Poradnik przyda się osobom bezpośrednio zaangażowanym w procesy wydawnicze, grafikom komputerowym, projektantom, pracownikom działów promocji i marketingu oraz handlowcom, a także uczniom oraz studentom kierunków poligraficznych i artystycznych, wiążących z tą branżą swoją zawodową przyszłość.

**Dowiedz się, jak profesjonalnie przygotowywać,
drukować i oprawiać publikacje!**

Helion

helion.pl

HELION SA
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
helion@helion.pl

Sprawdź nasze szkolenia!

AKADEMIA IT & BUSINESS

HELIONSZKOLENIA.PL

KOD KORZYŚCI
Sięgnij po więcej! ▶

ISBN 978-83-283-7342-6

9 788328 373426

INFORMATYKA W NAJLEPSZYM WYDANIU

Cena: 89,00 zł